

SZAKIRODALOM.

Krasznay István. *A nyomdászat. Olvasókönyv a nyomdász-szakirányú iparostanonciskolák számára. Első és második rész.* (Olvasókönyvek a szakirányú iparostanonciskolák számára. Szerkesztő Mártonffy Márton.) Budapest, 1914. Lampel R. (Nyomtatta: Franklin Társ.) 8-r. 77, 2; 75, 1 l. Ára 2 K.

Ez ügyesen megszerkesztett olvasókönyv célja, hogy a könyvnyomdai tanulókkal rövid és világos előadásban megismertesse mesteriségük kellékeit, történeti fejlődését, fő képviselőit s az egészségre oly káros foglalkozásnál szemmel tartandó egészségügyi szabályokat. Az első kötet az első és második, a második kötet pedig a harmadik osztály tananyagát csoportosítja 4—4 fejezetben. A fejezetek a következő kérdések elemeire terjeszkednek ki: I. osztály. 1. Anyag és műtan: A betűfém és anyagai; a betűöntés; a betűfajok; a betűrendszer. 2. Történelem: Az írás keletkezése; az írás fejlődése. 3. Életrajzok: GUTENBERG János, a könyvnyomtatás feltalálója; KÖNIG Frigyes, akinek nevéhez a gyorsajtó megalkotása fűződik. II. osztály. 1. Anyag és műtan: A tömöntés; galvanoplasztika; a papirosgyártás; a papirosismeret. 2. Történelem: A papiros története. 3. Életrajz: Tótfalusi Kis Miklós. 4. Egészségtan: Segélynyújtás; mentőszekrény. III. osztály. 1. Anyag és műtan: A festék; a szedőgép; a nyomógépek; a nyomda berendezése; a munkaár kiszámítása. 2. Történelem: Az első nyomtatványok; a honi nyomdászat kezdetei; Egy híres nyomda vándorlásai (Szenczi KERTÉSZ Ábrahám híres műhelyéről van szó); társadalmi állapotok a céhrendszerben; a cenzura; a szabad sajtó. 3. Életrajzok: id. EMICH Gusztáv; FALK Zsigmond; HIRSCH Lipót; KOGUTOWICZ Manó; PUSZTAI Ferenc; LÁNG József. 4. Egészségtan: Néhány szó az egészségről; nyomdászbetegségek.

A felvett anyag megválasztása ellen, a III. osztály életrajzi részét nem tekintve, nem emelhető kifogás: a tárgyalás módja, bár rendkívül vázlatos, mégis világos és könnyen megérthető. Kár, hogy néhány hasonmás nem teszi szemléletesebbé az előadottakat.

A mű legkevesbé kielégítő része a III. osztály számára felvett életrajzsorozat. Bár a fölvetett szakférfiaknak, mint a hazai nyomdászatban többé-kevésbé úttörőknek érdemeit szívesen elismerjük, annyira bő s dicsé-

rettől áradó tárgyalásuk a tankönyv egyéb s fontosabb részeinek szűkszavúságával épen nem áll arányban. Pedagógiai szempontból is helyesebb lett volna, ha ez életrajzokban csak a lényegesre szorított volna a szerző s az ekként fölszabadult helyet a fölvett még élő vagy nemrég elhunyt nyomdászok mellett a velük teljesen egyenértékű régiebb jeleseinknek, de különösen a nyomdászat egyetemes fejlődésében döntő szerepet játszó vezéralakoknak szentelte volna. Azt hisszük, a nyomdásztanoncok szakirányú kiművelésére egy ALDUS, ETIENNE, PLANTIN, ELZEVIER vagy DIDOT életpályájának s életművének ismerete van olyan fontos, mint a FALK Zsigmondé vagy a HIRSCH Lipóté. Végül sajnálattal állapítjuk meg, hogy az előszóban felsorolt szakirodalom tanúsága szerint folyóiratunk, mely pedig a hazai és egyetemes nyomdatörténet köréből oly sok felhasználható anyagot szolgáltatott volna a tankönyv összeállítójának, nem ismeretes KRASZNAY előtt s így kiaknázatlanul maradt. GYALUS ISTVÁN.

Zilahi György. *Jegyzéke a kereskedelmi szakoktatás körébe tartozó Magyarországon megjelent műveknek.* Budapest, 1913. Pátria: 8-r. 68, 1 l.

Szerző ezen a Kereskedelmi Szakiskolai Tanárok Orsz. Egyesülete megbízásából egybeállított munkája, habár bibliográfiai pontosságra nem törekszik s az egyes műveket csupán első kiadásban sorolja fel, szakirányú egybeállításokban oly szegény könyvészeti irodalmunknak is jó szolgálatot tesz. A fölvett címek a kereskedelmi iskolák tantárgyai szerint csoportosítottak. Ily formán 18 szakcsoport készült, amihez még a következő általános és elméleti irányú fejezetek járultak: Gyűjteményes művek. — Kereskedelmi iskolai oktatás. — Lapok, folyóiratok. — Népkönyvek, naptárak. — Vegyesek. 2.

Burger Konrad. *Die Drucker und Verleger in Spanien und Portugal von 1501—1536.* Leipzig, 1913. Karl W. Hiersemann. 4-r. 84 l. Szerző arcképével. Ára 14 M.

E szépen kiállított füzet utolsó, hátrahagyott műve a nagynevű szerzőnek. Egyetlen sajtó kész részlete egy nagy munkának, mely a XVI. sz. könyvkiadói és könyvnyomtatói ölelte volna fel. E rész a spanyol és portugál nyomdászok és kiadók betűsoros jegyzékét adja, 1501—1532-ig kiadásra került könyveik rövid lajstroma kíséretében s e töredékes alakban is jó kiegészítője PANZER Annaleseinek, amelyben az ibériai félsziget alig van képviselve. GULYÁS PÁL.